

sebaidentifikácii, s. 21-28 (L. J. Veverka); *Interpersonálne predpoklady personálnej identity*, s. 29-34 (L. Tkáčik); *Etická komunikácia a morálny dialóg - dve cesty vedúce k personálnej sebaidentifikácii v dnešnej kultúre*, s. 35-44 (H. Hrehová); *Láska v slobode a v zodpovednosti*, s. 45-52 (L. Csontos SJ); *Pojem identity a hranice jej platnosti*, s. 53-58 (C. Diatka); *Náboženský aspekt slobody v osobnej sebaidentifikácii dnešného človeka*, s. 59-68 (I. Kútny); *Vplyv transformácie hodnoty "osebe" na sebaidentifikáciu osoby*, s. 69-76 (P. Kondrila); *Evolúcia vedomia a problém personálnej sebaidentifikácie v súčasnej kultúre*, s. 77-82 (S. Gálik); *Problém personálnej sebaidentifikácie a kríza kultúry*, s. 83-88 (K. Glasová); *Identita a moc*, s. 89-94 (B. Motýľ); *Prakticko-sociálna identita slovenského kresťana*, s. 95-104 (L. Hudáček); *Naliehavá potreba celostnej identity súčasného človeka*, s. 105-114 (J. Letz); *Zvláštnosti sebaidentifikácie v súčasnej kultúre*, s. 115-125 (A. Ondrejková).

Vo všetkých zväzkoch sa uplatňuje základná teologicko-filozofická medziodborová tendencia, ako aj poctivé úsilie o nájdenie východiska zo súčasnej postmodernej krízy kultúry. Je to príslub pre ďalšie bádanie terajších, no aj budúcich prispievateľov do ďalších zväzkov série zborníkov v rámci Acta Philosophica Tyrnaviensia.

Ján Letz

Prof. Ing. Ján Letz, PhD.
Katedra filozofie FH TU
Hornopotočná 23
918 43 Trnava
SR

O "PRVÝCH STRETNUTIACH" POLIAKOV S HUSSERLOM

CZESŁAW GŁOMBİK: Husserl i Polacy. Pierwsze spotkania, wczesne reakcje. Katowice, Wydawnictwo Gnome 1999, 180 s.

Tvorba súčasného poľského filozofa Czesława Głombika¹ môže byť na Slovensku vnímaná cez jeho pôvodné práce: *Początki neoscholastyki polskiej* (Katowice 1991), *Tomizm czasów nadziei* (Katowice 1994), *Český novotomismus třicátých let* (Preložil V. Burian, Olomouc 1995), *Impulsy i zbliżenia. Siedem szkiców z dziejów czesko-polskich kontaktów filozoficznych* (Katowice 1996), *Filozof i pamięć* (Katowice 1997).

---

¹ Czesław Głombik (1935) je vedúcim Katedry dejín filozofie Inštitútu filozofie Sliezskej univerzity v Katoviciach. Bol jedným z iniciátorov a spoluzakladateľov *Górnosląskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk im. W. Rozdzińskiego*. V súčasnosti zastáva aj funkciu podpredsedu Komisie pre filozofiu a sociológiu *Oddziału Polskiej Akademii Nauk* v Katoviciach. Výskumne i pedagogicky sa orientuje najmä na problematiku *poľskej filozofie* v jej európskom intelektuálnom kontexte. Na katedre filozofie FF PU v Prešove sa ako *hostujúci profesor* prezentoval r. 1999 prednáškou na tému *Filozofia katolícka w Polsce ostatnich stu lat (Katolícka filozofia v Poľsku v poslednom storočí)*.

Do tohto heuristicko-tematického rámca Głombikovej tvorby plne zapadá aj jeho (zatiaľ) ostatná monografia, ktorá má príznačný názov: *Husserl i Polacy. Pierwsze spotkania, wczesne reakcje (Husserl a Poliaci. Prvé stretnutia a reakcie)*.

Uvedená monografia implikuje štyri - sui generis *personálne ladené* - kapitoly. Prvá je venovaná Alexandrovi Rozenblumovi (1883-1950) a jeho fenomenologicky intelektuálnemu "rodokmeňu" (*rodowodu*). Głombik v nej zdôrazňuje, že A. Rozenblum bol pravdepodobne prvým poľským študentom Husserla, ktorý sa objavil v Göttingene (po jeho boku) už v roku 1905. V tejto súvislosti autor poukazuje na skutočnosť, že Rozenblum navštevoval nielen Husserlom vedené semináre *Philosophische Übungen über Kants Kritik der Vernunft* a *Übungen zum Phänomenologie und Erkenntnistheorie*, ale stal sa aj poslucháčom v kurze jeho prednášok na tému *Einführung in die Logik und Erkenntnistheorie*.

V druhej kapitole je analyzovaný vplyv göttingenskej tvorby Husserla na fenomenologický projekt psychológie Stefana Błachowského (1889-1962). Autor tu argumentačne precíznym spôsobom dokazuje, že "Błachowského účasť na Husserlových seminároch nemala len epizodický charakter, ale premietla sa aj do celkového profilu Błachowského ako vedca" (s. 84), pričom göttingenskú tvorbu Husserla aplikoval - ako jeden z prvých - aj na explicitne psychologický výskum, v dôsledku čoho sa (aspoň v Poľsku) právom prezentuje ako "autor koncepcie fenomenologickej psychológie" (s. 85-86).

Tretia kapitola, ktorú možno považovať za teoreticky ťažiskovú, má názov *Roman Ingarden a göttingenské fenomenologické hnutie*. Głombik tu komentuje fakticky všetky ideovo-relevantné "stretnutia" (kontakty) Ingardena s Husserlom počas jeho päťsemestrálneho štúdia v Göttingene, ktoré začal v máji roku 1912. Hneď v úvode tejto kapitoly sa konštatuje, že v "stretnutiach" Poliakov s Husserlom Ingardenovi prináleží vskutku osobitné miesto, lebo práve on "prijal rolu Husserlovho žiaka so všetkými konzekvenciami vyplývajúcimi z tohto vzťahu... a ... vo fenomenológii našiel nielen predmet svojho filozofického záujmu, ale, aj *vlastný nástroj* svojho filozofovania" (s. 108). Głombik to presvedčivo ilustruje jednak na Ingardenovej recenzii druhého vydania Husserlovho diela *Logische Untersuchungen*, a jednak na jeho prvej prednáške o Husserlovej fenomenológii, s ktorou vystúpil na viedenskom zasadnutí *Polskiego Towarzystwa Filozoficznego* dňa 19. decembra roku 1914. V danom kontexte sa zdôrazňuje, že Ingarden už v tejto prednáške reaguje aj na kritikov formujúcej sa fenomenológie, pričom sa prezentuje ako jej naozaj erudovaný (a "dobře informovaný") apológ.

V štvrtej kapitole sa autor zaoberá reflexiami Husserlovej fenomenológie v tvorbe poľských filozofov, ktorí neštudovali v Göttingene (a teda nepatrili ani k *priamym* Husserlovým žiakom ani k jeho *vlastným* doktorandom), predsa však vnímali jeho tvorbu veľmi intenzívne a výrazne prispievali aj k jej propagácii v Poľsku. Do tejto skupiny poľských vzdelancov Głombik zaradil Władysława Heinricha (1869-1957), Jana Łukasiewicza (1878-1956), Bronisława Bandrowského (1879-1914) a Kazimierza Ajdukiewicza (1890-1963).

Pri posudzovaní (a hodnotení) Głombikovej monografie o "prvých stretnutiach" Poliakov s Husserlom musíme mať na zreteli skutočnosť, že táto problematika sa zatiaľ

v Poľsku skúmala len parciálne a sporadicky. Všetky *filozofické kontakty* Poliakov s Husserlom sa pritom (zväčša) redukovali len na recepciu fenomenológie v tvorbe R. Ingardena prípadne K. Ajdukiewicza. Głombik v tejto súvislosti presvedčivo dokazuje, že takáto redukcia je zjavne neadekvátne, ba až zavádzajúca. Na viacerých unikátnych archívnych materiáloch (ide najmä o materiály z archívu Poľskej akadémie vied, archívov varšavskej, poznaňskej a krakovskej univerzity, archívu univerzity v Göttingene atď.) dokumentuje skutočnosť, že "filozofické stretnutia" Poliakov s Husserlom mali aj tzv. *preidingardenovskú etapu*, ktorá bola inšpirujúcou tak z hľadiska ďalšieho vývinu filozofického myslenia v Poľsku, ako aj z hľadiska formujúcej sa Husserlovej fenomenológie.

Z Głombikovho výskumu jasne vyplýva, že Poliaci (reprezentovaní už prvými poľskými študentami Husserla) nepatrili len k pasívnym percipientom jeho fenomenológie, ale - naopak - "stáli" už pri jej zrode, pričom boli doslova "spoluúčastníkmi" procesu jej formovania. Recenzovali a komentovali Husserlovu ranú tvorbu, propagovali a obhajovali ju doma i v zahraničí a pod.

Hoci Głombikova monografia nemapuje *filozofické kontakty* (či "stretnutia") Poliakov s Husserlom počas celého Husserlovho života, ale "programovo" (t.j. z hľadiska konkrétneho cieľa výskumu) sa obmedzuje len na obdobie do I. svetovej vojny, je nepochybne prínosom najmä z hľadiska poznania viacerých nových skutočností, ktoré sprevádzali vývin poľského filozofického myslenia na prelome 19. a 20. storočia. Do istej miery (a istým spôsobom) vnáša *nové svetlo*, ba dokonca *lux mentium*, aj do vlastného procesu formovania Husserlovej fenomenológie, konkrétne kreovania jej metodologických východísk na úrovni *Logische Untersuchungen*.

Tieto a ďalšie skutočnosti umožňujú odporúčať Głombikovu monografiu do pozornosti všetkým čitateľom, ktorí sa zaujímajú o dejiny európskeho filozofického myslenia s osobitným zreteľom na vznik, vývin a "osudy" Husserlovej fenomenológie v kontextoch jej poľskej reflexie a recepcie.

Rudolf Dupkala

Doc. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc.
Katedra filozofie FF PU
ul. 17. novembra 1
080 78 Prešov
SR

O STATUSE TEORETICKÉHO POZNANIA

ANDRZEJ L. ZACHARIASZ: *Poznanie teoreticzne, jeho konstytucja i status* (Teoretické poznanie, jeho zloženie a status). Rzeszow, Vydavateľstvo vyššej školy pedagogickej, II. vydanie 1999, 272 s.

Predmetom nášho záujmu je druhé vydanie práce popredného poľského epistemológa A. L. Zachariasza *Teoretické poznanie, jeho zloženie a status*. U samotný fakt,